

Høringsnotat

Forslag til ny forskrift til lov om Heimevernet

30. juni 2011

Innhold

1	Innledning.....	3
2	Kapittel I – Grunnleggende bestemmelser.....	4
2.1	Gjeldende rett.....	4
2.2	Departementets foreløpige vurderinger.....	4
2.3	Nærmere om endringsforslagene.....	4
3	Kapittel II – Råd, utvalg og nemnder i Heimevernet	5
3.1	Gjeldende rett.....	5
3.2	Departementets foreløpige vurderinger.....	5
3.3	Nærmere om de enkelte forslagene	5
4	Kapittel III og IV Tjeneste i Heimevernet og Heimevernsungdommen.....	7
4.1	Gjeldende rett.....	7
4.2	Departementets foreløpige vurderinger.....	7
4.3	Nærmere om de enkelte forslagene	7
5	Kapittel V. Forvaltningsregler	9
5.1	Gjeldende rett.....	9
5.2	Departementets foreløpige vurderinger	9
5.3	Nærmere om de enkelte lovforslagene	9
6	Kapittel VI. Heimevernets bistand til andre	9
6.1	Gjeldende rett.....	9
6.2	Departementets foreløpige vurderinger	10
6.3	Nærmere om de enkelte lovforslagene	10
7	Kapittel VII. Heimevernstjeneste i krig eller når krig truer	10
7.1	Gjeldende rett.....	10
7.2	Departementets foreløpige vurderinger	10
7.3	Nærmere om de enkelte forslagene	10
8	Administrative og økonomiske konsekvenser.....	11
9	Forslag til ny forskrift.....	11

1 Innledning

Høringsnotatet inneholder forslag til ny forskrift for Heimevernet. Forslaget til ny forskrift gir utfyllende regler til lov av 17. juli 1953 nr. 29 om Heimevernet (heimevernloven). Forskriften erstatter dagens forskrift av 30. april 1999 nr. 431 til lov om Heimevernet.

Heimevernet er de senere årene blitt utviklet fra å være en vaktstyrke for mobiliseringsforsvaret til et moderne innsatsheimevern som både er i stand til å reagere raskt og løse varierte oppgaver på en meget effektiv måte. Det sentrale stikkordet for dette er kvalitetsreformen. Gjennom denne har Heimevernet blant annet fått en mer sentral rolle i forbindelse med samfunnssikkerhet og bistand ved kriser. Heimevernet skal være mobiliseringsbasert og organisert i distrikter med innsatsstyrker, forsterkningsstyrker og oppfølgingsstyrker. De skal ha kort reaksjonstid, og være godt trent og utrustet. Det vises i den forbindelse spesielt til Stortingets behandling av Innst. S. nr. 234 (2003–2004), jf. St.prp. nr. 42 (2003–2004) og Innst. S. nr. 317 (2007–2008), jf. St.prp. nr. 48 (2007–2008). Blant annet gjennom å styrke Heimevernets evne til samvirke med andre forsvarsgrener har Heimevernet større anvendbarhet både i kystsonen og på land. Dette, sammen med den pågående kvalitetsreformen, vil videreutvikle Heimevernet mot et enda mer relevant og effektivt verktøy for nasjonal suverenitetshevdelse, krisehåndtering og støtte til det sivile samfunn. Det er derfor i Prop 1 S (2010–2011) blant annet forutsatt at kvalitetsreformen, som skal sikre et moderne og relevant Heimevern, videreføres i 2011.

Generalinspektøren i Heimevernet iverksatte 1. juni 2006 en interimløsning for valg og oppnevning i råds- og utvalgsstrukturen i Heimevernet. Dette for å tilpasse gjeldende forskriftsregler til implementeringen av kvalitetsreformen. Forsvarsdepartementet godkjente 14. august 2006 interimløsningen under forutsetning av at den var av midlertidig karakter, og at ny råds- og utvalgsstruktur ville bli implementert gjennom et revidert regelverk.

Kvalitetsreformen innebærer blant annet at antallet heimevernsdistrikt og heimevernsområder er redusert. Endringer i heimevernsstrukturen nødvendiggjør at det foretas endringer i reglene om sammensetning av råd og utvalg som er hjemlet i forskrift til lov om Heimevernet. Det foreslås at råds-, utvalgs- og nemndsstrukturen forankres i forskriften, mens Forsvarsdepartementet gis fullmakt til å fastsette instruksene for råd, utvalg og nemnder i Heimevernet. Instruksene ligger også ved denne høringen.

I instruksene foreslås antall medlemmer i Landsrådet og Distrikstråd redusert, og en mer fleksibel ordning for deltakelse fra sivile organisasjoner. Leder og nestleder i Landsrådet oppnevnes av Forsvarsdepartementet blant de av rådets medlemmer som representerer sivile organisasjoner. Generalinspektøren gir

uttalelse i saken. Det foreslås at rådet ikke avgir uttalelse om leder og nestleder. Det foreslås også tilpasninger i sammensetningen av områdeutvalg. Videre presiseres det at det er Heimevernets behov som skal være styrende for om flere kommunale heimevernsnemnder skal opprettes i kommunene. Mandatet for råd, utvalg og nemnder foreslås presisert.

Reglene for frivillig tjeneste forelås presisert. Regelverket må oppdateres som følge av utviklingen i Heimevernet, herunder innføringen av frivillighetsavtaler for Heimevernets innsatsstyrker. Dette gjelder i særlig grad forholdet til maler for avtaler og enkelte sentrale avtalebestemmelser om opphør av frivillighetsavtaler. Det foreslås at Forsvarssjefen gis myndighet til å fastsette kontraktsmaler og retningslinjer for bruk av frivillighetsavtaler i Heimevernet. Dette for å sikre en juridisk kvalitetssikring av regelverket.

For å lette tilgjengeligheten av reglene er det foreslått en omstrukturering av forskriften, og det foreslås å presisere enkelte av gjeldende regler som erfaringsmessig har medført tolkningstvil. Reglene i gjeldende forskrift er i hovedsak foreslått videreført uten materielle endringer.

Forslaget til ny forskrift vil bidra til å sikre et relevant og oppdatert regelverk for Heimevernet.

2 Kapittel I – Grunnleggende bestemmelser

2.1 Gjeldende rett

Gjeldende forskrift kapittel I gir nærmere grunnleggende bestemmelser, men regulerer ikke formål og virkeområde for forskriften. Sentrale begreper er ikke definert.

Departementet er gjennom kapittel III (punkt 82) gitt fullmakt til å foreta mindre endringer i forskriften.

2.2 Departementets foreløpige vurderinger

Det er behov for å angi forskriftens formål og virkeområde, samt definere sentrale begreper. som områdesjef, områdeutvalg og frivillig tjenestegjørende.

Departementet mener at regler som gir fullmakt til å gjøre justeringer i forskriften bør samles i en bestemmelse under kapittel I i ny forskrift.

2.3 Nærmere om endringsforslagene

Det foreslås i § 1-1 å angi forskriftens formål og virkeområde. Det foreslås klargjort at formålet med forskriften er å gi utfyllende regler til lov om Heimevernet. Forskriften gjelder Heimevernets organisasjon, slik det er fastsatt

i medhold av loven § 2.

Forslaget § 1-2 angir nødvendige definisjoner. Bestemmelsen klargjør hva som menes med områdesjef, områdeutvalg og frivillig tjenestegjørende.

Forsvarsdepartementets fullmakt til å gi mindre endringer til forskriften foreslås regulert i § 1-3.

3 Kapittel II – Råd, utvalg og nemnder i Heimevernet

3.1 Gjeldende rett

Regler om råd, utvalg og nemnder følger av gjeldende forskrift punkt 1 til 34. Det er gitt egne instruksjoner som fremgår direkte av forskriftsteksten.

Generalinspektøren er gjennom gjeldende kapittel I gitt myndighet til å foreta enkelte justeringer av regelverket. Det er på denne bakgrunn den midlertidige interimsløsningen ble innført, for å reflektere kvalitetsreformen i Heimevernets råds- og utvalgsstruktur.

3.2 Departementets foreløpige vurderinger

Departementet mener at de innledende bestemmelser bør forankre råds-, utvalgs- og nemndsstrukturen, mens Forsvarsdepartementet gis fullmakt til å fastsette instruksene for råd, utvalg og nemnder i Heimevernet.

Det er behov for å gjøre justeringer i reglene for råd, utvalg og nemnder i lys av kvalitetsreformen i Heimevernet. I tillegg er det behov for presisere enkelte bestemmelser. Gjeldende regler om utvalg ved andre avdelinger (gjeldende forskrift punkt 18 til 21) bør tas ut av regelverket, da de ikke lenger er relevante.

3.3 Nærmere om de enkelte forslagene

Råds-, utvalgs- og nemndsstrukturen følger av § 2-1. Bestemmelsen fastslår at den kommunale heimevernsmemnd har rådgivende myndighet og at det normalt skal være en memnd i hver kommune. Det foreslås presisert at det kan opprettes flere slike nemnder når distriktssjefen anser dette som nødvendig. Distriktssjefen anmoder i så fall kommunestyret og lokal politimyndighet om å oppnevne medlemmer til disse nemndene.

Forslaget § 2-2 fastslår at nærmere regler for sammensetning og mandat for råd, utvalg og nemnder i Heimevernet fastsettes av Forsvarsdepartementet ved særskilt instruks. Det er utarbeidet et utkast til instruks som legges ved høringen. Gjeldende regler er i hovedsak videreført i ny instruks. I lys av denne løsningen anser departementet at det ikke lenger er behov for at

Generalinspektøren for Heimevernet gis særskilt fullmakt til justeringer i regelverket for råd, utvalg og nemnder.

Av justeringer knyttet til Landsrådet nevnes;

- Antall medlemmer i Landsrådet foreslås redusert som følge av innføringen av kvalitetsreformen i Heimevernet, grunnet reduksjon av antallet heimevernsdistrikter.
- Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Norske Reindriftssamers Landsforbund skal ikke lenger ha fast plass i rådet. Dette har sin bakgrunn i at organisasjonene selv har uttrykt ønske om å tre ut av Landsrådet.
- Norske barne- og ungdomsorganisasjoner gis fast plass i Landsrådet for å styrke samarbeidet mellom Heimevernet og det sivile samfunn.
- En mer fleksibel ordning for deltakelse fra sivile organisasjoner ved at Landsrådet kan invitere to representanter fra sivile organisasjoner etter behov. Løsningen er foreslått av Landsrådet og begrunnet med at det gir Landsrådet økt fleksibilitet og tilpasningmulighet. Løsningen er i tråd med gjeldende interimløsning.
- Sjøheimevernet foreslås å ha et fast medlem i rådet.
- Presisere i instruksen at Generalinspektøren for Heimevernet avgir uttalelse om hvem som bør utnevnes til leder og nestleder i Landsrådet til departementet.
- Presisere at Landsrådet skal uttale seg til departementet ved disponering til stilling av ny generalinspektør for Heimevernet.

Av justeringer knyttet til distriktsråd nevnes;

- Antall medlemmer i Distriktsråd reduseres ved at Norges Bondelag, Norges Fiskarlag, Norges Røde Kors, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Folkehjelp og Norske Reindriftssamers Landsforbund ikke lenger gis plass i rådet.
- Inntil fire andre organisasjoner innenfor heimevernsdistriktets grenser kan inviteres til å delta i oppnevningsperioden. Organisasjoner som bidrar til samvirke mellom Heimevernet og det sivile samfunn lokalt skal prioriteres ved deltakelse. Heimevernsdistriktet forestår kontakten med disse i samråd med distriktsrådet.
- Minimum fem og maksimum ti medlemmer fra heimevernsdistriktets områdeutvalg gis deltakelse i distriktsråd. Distriktssjefene skal ved slutten av hver landsrådsperiode samle distriktets utvalgsledere for å velge representantene til distriktsrådet.

Reglene om områdeutvalg og kommunal heimevernsnemnd i hovedsak foreslått videreført med enkelte justeringer.

4 Kapittel III og IV Tjeneste i Heimevernet og Heimevernsungdommen

4.1 Gjeldende rett

Kapittel I punkt 35 til 36 gir nærmere regler om pliktig tjeneste i Heimevernet, mens punkt 37 til 44 angir regler om frivillig tjeneste. Punkt 45 til 46 gir nærmere regler om undersøkelser og prøver til bedømmelse av tjenestedyktighet og om inndeling i dyktighetsklasse i Heimevernet.

4.2 Departementets foreløpige vurderinger

Gjeldende forskrift klargjør ikke hva som forstås med heimtrakten, og hva tjeneste i heimtrakten innebærer for heimevernspersonell.

Departementet mener det er behov for å klargjøre reglene om avtale for frivillig tjeneste i Heimevernet, herunder maler og fremgangsmåten ved inngåelse av slik avtale. Det bør slås fast at det er Heimevernets behov som er styrende for inngåelse av avtale med personer om frivillig tjeneste. Det bør forankes hvem som har myndighet til å fastsette malene for avtale om frivillig tjeneste i Heimevernet.

Reglene om fremgangsmåten ved inngåelse av frivillighetskontrakt bør klargjøres, herunder heimevernsnemndens rolle ved inngåelse av kontrakt i innsatsstyrkene.

Det har vært knyttet noe usikkerhet til frivillighetsavtalenes forhold til tjenestemannsloven, forsvarspersonelloven, arbeidsmiljøloven etc. Dette bør klargjøres nærmere i forskriften, i tillegg til i retningslinjer for maler om avtale om frivillig tjeneste.

Reglene om opphør av frivillighetsavtaler bør klargjøres.

4.3 Nærmere om de enkelte forslagene

Reglene i kapittel III til ny forskrift er i hovedsak en videreføring av gjeldende bestemmelser, med enkelte endringer.

Det foreslås i § 3-1 at det klargjøres at personell tilknyttet Heimevernet gjør tjeneste innen heimtrakten. Heimtrakten er foreslått definert til å være det operative området for heimevernsdistriktet som heimevernspersonell er

tilknyttet. Bestemmelsen i § 3-1 fastslår videre at heimevernspersonell i særlige tilfeller også kan gjøre tjeneste utenfor heimtrakten.

I § 3-2 foreslås det at alt pliktig heimevernspersonell skal revurderes av den kommunale heimevernsnemnd hvert femte år. Forslaget bidrar til å styrke nemndenes funksjon.

Det er foretatt en oppdatering av bestemmelser grunnet organisasjonsendringer i Forsvaret. Dette gjelder blant annet § 3-3.

Forslaget til § 3-3 angir også heimevernsnemndenes involvering i godkjenning av personell til frivillig tjeneste i Forsvaret.

Det er Heimevernets behov som er styrende for inngåelse av kontrakt med personer om frivillig tjeneste. Tjenestevilkår mv. for frivillig tjeneste skal forankres i særskilt avtale mellom Heimevernet og den frivillige. Dette foreslås presisert i § 3-4.

Det foreslås i § 3-4 at forsvarssjefen fastsetter maler for avtale om tjenestegjøring som frivillig og gir nærmere retningslinjer for bruk av slike avtaler, herunder kontrakt om frivillig tjeneste i Heimevernets innsatsstyrker.

Slike avtaler bør gjensidig kunne bringes til opphør med tre måneders varsel. For Heimevernet er det Heimevernets behov som er styrende for bruk av frivillige avtaler.

For øvrig foreslås det at Heimevernet kan bringe frivillighetsavtale til umiddelbart opphør dersom den frivillige enten anses uegnet til tjenestegjøring av helsemessige, sikkerhetsmessige eller andre årsaker, ikke lenger innehar de nødvendige kvalifikasjoner som kreves for frivillig tjeneste i Heimevernet, den frivillige flytter til utlandet, eller Heimevernets behov for personell endres. I saker om den frivillige er skikket til å oppbevare eller bruke våpen og utstyr på forsvarlig måte fremlegges saken for heimevernsnemnden, som avgir uttalelse. Dersom nemnda støtter områdesjefen og områdeutvalget, kan distriktssjefen terminere kontrakten.

For begge alternativene om opphør av avtale om frivillig tjeneste etter § 3-8 er det distriktssjefen som har beslutningsmyndighet.

Bestemmelsene om tjeneste i Heimevernsungdommen videreføres uten endringer.

5 Kapittel V. Forvaltningsregler

5.1 Gjeldende rett

Deler av gjeldende forskrift kapittel II (punkt 47 til 48 og 56 til 74) gir nærmere regler om heimevernstjeneste i fredstid (loven § 10), plikt til tjeneste ved annen avdeling (loven §§ 14 og 15), adgang til å pålegge heimevernspersonell tjeneste ved andre deler av Forsvaret (loven § 17), tilleggstjeneste (loven § 19), innkalling til tjeneste (loven § 20), utsettelse med heimevernstjeneste i fred (loven § 22) og godskriving av tjeneste i Heimevernet (loven § 23). Kapittel III punkt 81 gir nærmere regler om rulleføring i Heimevernet.

5.2 Departementets foreløpige vurderinger

Det er behov for enkelte justeringer i reglene om rulleføringen i Heimevernet grunnet organisasjonsendringer i Forsvaret.

Kapittel II inneholdt mange ulike temaer. Departementet anser at det er hensiktsmessig med en oppdeling av kapitlet på ulike kapitler, og har derfor laget et eget kapittel med forvaltningsregler for Heimevernet.

5.3 Nærmere om de enkelte lovforslagene

Reglene i kapittel V til ny forskrift er i hovedsak en videreføring av gjeldende bestemmelser.

Det foreslås klargjort i § 5-1 at Vernpliktsverket forestår rulleføringen av heimevernspersonell.

Det foreslås klargjort i § 5-2 at ved innkalling til tjeneste hjemlet i loven § 13 skal fremmøte skje på raskest mulig måte.

Det foreslås presisert i § 5-17 at utført tilleggstjeneste i medhold av § 12 i loven ikke medregnes i den samlede ordinære tjeneste som er utført. Klargjøringen reflekterer gjeldende praksis.

6 Kapittel VI. Heimevernets bistand til andre

6.1 Gjeldende rett

Deler av gjeldende kapittel II (punkt 49 til 51) gir nærmere regler om tjenesteplikten i Heimevernet, herunder bistand til sivile arrangementer, bistand til politiet i fred og tjeneste for å avverge eller begrense naturkatastrofer og alvorlige ulykker (loven § 13).

6.2 Departementets foreløpige vurderinger

Departementet mener at det er behov for å oppdatere enkelte bestemmelser i forskriften punkt 49 til 51. Dette gjelder blant annet endringer grunnet organisasjonsendringer i Forsvaret. Departementet har også funnet det hensiktsmessig å vise til den enhver tid gjeldende instruks om deltakelse i redningstjeneste, fremfor å regulere det i forskriften.

6.3 Nærmere om de enkelte lovforslagene

I reglene om bistand fra Heimevernet til sivile arrangementer, foreslås regler om saksbehandling klargjort i § 6-1. Områdesjefen skal fremsende en redegjørelse for saken med et begrunnet innstilling til avgjørelse til Generalinspektøren for Heimevernet. Generalinspektøren for Heimevernet er riktig fagmyndighet til å ta beslutning om Forsvarets bistand til denne typen arrangementer. Imidlertid kan det være nødvendig å koordinere noe av bistanden med Forsvarets operative hovedkvarter, og det foreslås derfor presisert i bestemmelsen at Generalinspektøren avgjør saken i samråd med Forsvarets Operative Hovedkvarter.

Det er foretatt en endring for bistand ved naturkatastrofer eller andre alvorlige ulykker, ved at heimevernet skal følge gjeldende instruks om deltakelse i redningstjeneste, jf. § 6-3.

7 Kapittel VII. Heimevernstjeneste i krig eller når krig truer

7.1 Gjeldende rett

Deler av kapittel II omhandler tjenesteplikten i heimevernet, herunder heimevernspersonells sammenhengende tjeneste i krig eller når krig truer og plikt til tjeneste ved annen avdeling (loven §§ 14 og 15). Regler om personellens plikter i forbindelse med fremmøte under krig eller når krig truer følger av kapittel III punkt 76.

7.2 Departementets foreløpige vurderinger

Departementet ser at det er behov for å oppdatere enkelte av bestemmelsene i forskriften punkt 52 til 55. Dette gjelder blant annet endringer grunnet organisasjonsendringer i Forsvaret.

7.3 Nærmere om de enkelte forslagene

Gjeldende regler i punkt 53 tredje ledd og punkt 76 er foreslått videreført i § 7-1.

8 Administrative og økonomiske konsekvenser

Forslaget til ny forskrift bygger på endringer som følge av kvalitetsreformen i Heimevernet. De foreslåtte endringer bygger i hovedsak på allerede implementert interimsløsning. Forslaget innebærer at de formelle regler bringes i overensstemmelse med gjeldende organisasjonsstruktur for Heimevernet. Forslaget medfører ikke noen økonomiske eller administrative konsekvenser.

9 Forslag til ny forskrift

Forskrift om Heimevernet

Fastsatt ved kgl.res. (dato) med hjemmel i lov av 17. juli 1953 nr. 28 om Heimevernet § 2.
Fremmet av Forsvarsdepartementet.

I

Forskrift om Heimevernet skal lyde:

Kapittel I. Grunnleggende bestemmelser

§ 1-1. Formål og virkeområde

Forskriften gjelder Heimevernets organisasjon og gir nærmere regler om råd, utvalg og nemnder i Heimvernet, samt tjenestegjøring i Heimevernet.

§ 1-2. Definisjoner

I denne forskrift menes med:

- a) *områdesjef*: lederen for et områdeutvalg.
- b) *områdeutvalg*: selvstendige heimevernsavdelinger innen heimevernsdistriktets grenser, herunder sjøheimevernsutvalg og innsatsstyrker.
- c) *frivillig tjenestegjørende*: personer som inngår kontrakt om frivillig tjeneste i Heimevernet, dette vil være heimevernsoldater, heimevernsungdom og heimevernsaspiranter.

§ 1-3. Myndighet til å fastsette endringer

Forsvarsdepartementet gis fullmakt til å foreta mindre endringer i denne forskrift.

Kapittel II. Råd, utvalg og nemnder i Heimevernet

§ 2-1. Etablering av råd, utvalg og nemnder

Det er opprettet følgende råd, utvalg og nemnder for å sikre samvirke med det sivile samfunn:

- a) Landsrådet for Heimevernet

- b) Distriktsråd
- c) Områdeutvalg
- d) Kommunale heimevernsnemnder

I hver kommune skal det normalt være en kommunal heimevernsnemnd med rådgivende myndighet. I en kommune kan det opprettes flere slike nemnder når distriktssjefen anser dette som nødvendig. Distriktssjefen anmoder i så fall kommunestyret og lokal politimyndighet om å oppnevne medlemmer til disse nemndene.

§ 2-2. Instruks for råd, utvalg og nemnder

Nærmere regler for sammensetning og mandat for råd, utvalg og nemnder i Heimevernet fastsettes av Forsvarsdepartementet.

Kapittel III. Tjeneste i Heimevernet

§ 3-1. Virkeområde for tjeneste i Heimevernet

Personell tilknyttet Heimevernet gjør tjeneste innen heimtrakten. Med heimtrakten forstås det operative området for heimevernsdistriktet som heimevernspersonell er tilknyttet. I særlige tilfeller kan heimevernspersonell også gjøre tjeneste utenfor heimtrakten.

§ 3-2 Bedømmelse av tjenestedyktighet og inndeling i dyktighetsklasse i Heimevernet

Før noen kalles inn til heimevernstjeneste skal vedkommende ha gjennomgått militær legebedømmelse, være skikket til å oppbevare og bruke våpen og utstyr på forsvarlig måte og være kjent dyktig til tjeneste i Heimevernet.

Det er kommunal heimevernsnemnd som vurderer om personell er skikket til å oppbevare og bruke våpen og utstyr på forsvarlig måte. Heimevernspersonells skikkethet skal revurderes av en heimevernsnemnd hvert femte år.

Frivillige som melder seg til tjeneste i Heimevernet og som ikke fyller de vanlige krav til tjenestedyktighet kan likevel antas til slik heimevernstjeneste som vedkommende har forutsetninger for å utføre. I tvilstilfeller forelegges saken for Generalinspektøren for Heimevernet.

Undersøkelser og prøver for bedømmelse av tjenestedyktighet for heimevernspersonell skjer etter samme regler som for vernepliktige for øvrig.

§ 3-3. Overføring av personell til pliktig tjeneste i Heimevernet

Vernepliktsverket beslutter overføring av personell til pliktig tjeneste i Heimevernet.

Ved overføring til Heimevernet forelegger Vernepliktsverket sakene for heimevernsdistriktet eller sjøheimevernsskandalen som fremmer disse til de respektive kommunale heimevernsnemnder til uttalelse.

Dersom nemnda kommer til at en person ikke anses skikket til tjeneste etter § 3-2, bør vedkommende ikke overføres til Heimevernet. Dersom overføring allerede er foretatt skal Heimevernets behov for å avslutte tjenesteforholdet vurderes.

§ 3-4. Avtale om frivillig tjeneste i Heimevernet

Heimevernets behov er styrende for inngåelse av særskilt avtale med personer om frivillig tjeneste, og søkere kan da tilbys avtale dersom de anses tjenestedyktig etter § 3-2.

Distriktssjefen har myndighet til å inngå slike avtaler med bindende virkning for Heimevernet.

Forsvarssjefen fastsetter tjenestevilkår for avtale om frivillig tjeneste, og maler til bruk for avtale mellom Heimevernet og den frivillige.

Forsvarssjefen gir nærmere retningslinjer for bruk av avtaler for frivillig tjeneste i Heimevernet, herunder avtale om frivillig tjeneste i Heimevernets innsatsstyrker.

Frivillig tjenestegjørende i Heimevernet anses ikke som arbeidstaker etter arbeidsmiljøloven § 1-8 første ledd. Tjenestemannslovens regler gjelder ikke frivillige tjenestegjørende i Heimevernet.

§ 3-5. Aldersgrenser for frivillig tjeneste i Heimevernet

Frivillige kan antas som heimevernssoldater fra 1. januar det år de fyller 19 år. Frivillige kan antas som heimevernsungdommer fra den dag de fyller 18 år til den dag de fyller 21 år, og som aspiranter fra den dag de fyller 16 år til den dag de fyller 18 år.

§ 3-6. Saksbehandlingsregler for søknad om frivillig tjeneste i Heimevernet

Søknad om frivillig tjeneste i Heimevernet fremsendes distriktssjefen som fatter beslutning på bakgrunn av uttalelse fra den kommunale heimevernsmennd etter § 3-2 annet ledd.

Søker skal tilbys kontakt dersom vilkårene etter § 3-5 første ledd er oppfylt. Søkere som tilbys avtale kalles inn til områdeutvalg for utfylling av persondata. Avtale om tjeneste i Heimevernet gjennomgås og inngås først ved uttrykkelig aksept ved signatur fra den frivillige.

Søkere som får avslag skal gis skriftlig underretning om dette og vedtaket skal begrunnes. Forvaltningsloven kapittel V gjelder.

Søkere kan påklage avslag til Generalinspektøren for Heimevernet. Forvaltningsloven kapittel VI gjelder.

§ 3-8. Opphør av avtale om frivillig tjeneste i Heimevernet

Distriktssjefen kan beslutte opphør av avtale om frivillig tjeneste i medhold av denne bestemmelsen.

Avtale om frivillig tjeneste i Heimevernet kan gjensidig bringes til opphør med tre måneders varsel.

Heimevernet kan bringe avtale om frivillig tjeneste til umiddelbart opphør dersom:

- a) den frivillige anses uegnet til tjenestegjøring av helsemessige, sikkerhetsmessige eller andre årsaker,
- b) den frivillige ikke lenger innehar de nødvendige kvalifikasjoner som kreves for frivillig tjeneste i Heimevernet,

- c) den frivillige flytter til utlandet, eller
- d) Heimevernets behov for personell endres.

Før Heimevernet fatter vedtak om opphør skal den frivillige gis mulighet til å uttale seg om saken og grunnlaget for denne. Forvaltningsloven kapittel IV gjelder.

I saker som vedrører den frivilliges skikkethet til å oppbevare eller bruke våpen og utstyr på forsvarlig måte, skal den kommunale heimevernsmnd forelegges saken for uttalelse før beslutning fattes.

Den frivillige skal underrettes om vedtak om opphør gis skriftlig underretning om dette og vedtaket skal begrunnes. Forvaltningsloven kapittel V gjelder.

Den frivillige kan påklage vedtak om opphør til Generalinspektøren for Heimevernet. Forvaltningsloven kapittel VI gjelder.

§ 3-9. Heimevernspersonells plikt til å oppbevare og vedlikeholde våpen og utstyr mv.

Utenfor tjenesten plikter heimevernspersonell å oppbevare våpen, ammunisjon og annet personlig utstyr som vedkommende har fått utlevert på en betryggende måte og etter gjeldende bestemmelser.

Vedkommende plikter å etterse og skjøtte utlevert materiell, slik at det til en hver tid er i god stand.

Mangler eller skader ved utstyret som heimevernspersonell selv ikke kan eller ikke skal rette, plikter vedkommende snarest å gi melding om til nærmeste foresatt.

Ved frammøte til tjeneste plikter heimevernssoldaten etter ordre å bringe med seg utlevert materiell og legge det frem til inspeksjon og kontroll.

§ 3-10. Heimevernspersonells plikt til å gi meldinger og la seg undersøke mv.

De nevnte plikter i loven § 24 er gjort gjeldende for alt heimevernspersonell.

Kapittel IV. Om tjeneste i Heimevernsungdommen

§ 4-1. Oppgaver for aspiranter til heimevernsungdommen

Ungdom som er tatt opp som aspiranter til heimevernsungdommen skal underlegges de samme regler som antatte heimevernsungdommer som har fylt 18 år, likevel med følgende begrensninger:

- a) Opplæringsprogrammet skal kun omfatte ikke-stridsrelatert virksomhet som fysisk trening, sanitetstjeneste, sambandstjeneste, friluftsliv og informasjon om Heimevernet.
- b) Aspiranter skal ikke gis kamptrening. De skal heller ikke gis våpenopplæring, bortsett fra i finkalibrede skytevåpen, kaliber 22.

§ 4-2. Mobilisering av Heimevernsungdom

Heimevernsungdommen skal ikke mobiliseringsdisponeres eller gis mobiliseringsoppdrag av noen art.

Kapittel V. Forvaltningsregler

§ 5-1. Rulleføringen i Heimevernet

Rulleføringen i Heimevernet foregår etter samme retningslinjer som i Forsvaret for øvrig.

Vernepliktsverket forestår rulleføring av heimevernspersonell.

Nærmere retningslinjer fastsettes av Generalinspektøren for Heimevernet.

§ 5-2. Innkalling til tjeneste

Innkalling til tjeneste utenfor normal arbeidstid skal så vidt mulig skje med åtte dagers, dog ikke mindre enn to dagers varsel, såfremt ikke øvingsmessige eller andre tjenestlige hensyn gjør det påkrevet med kortere varsel. Ved innkalling til tjeneste hjemlet i loven § 13 skal fremmøte skje på raskest mulig måte.

Slik innkalling kan skje skriftlig eller muntlig og skal angi tid og sted for fremmøte og tjenestens antatte varighet.

Ved innkalling til sammenhengende tjeneste, kurs, skal innkallingen skje med minst 1 måneds varsel. Vedlagt innkallingen skal det følge frankert kvitteringskonvolutt, eget svarbrevkort eller svarporto.

I forbindelse med innkallingen skal den innkalte gis nødvendig orientering om reisemåte, hva som skal medbringes av utstyr, frammetid og -sted, tjenestens/kursets varighet mv.

Den innkalte kan ikke unnlate å møte selv om innkallingen er skjedd med kortere varsel enn fastsatt i § 3-34.

§ 5-3. Fritak for pliktig tjeneste i Forsvaret

Frivillig heimevernspersonell som på forhånd i medhold av lov eller annen offentlig bestemmelse er pålagt tjenesteplikt i Siviltforsvaret, i Politiet eller annen sivil beredskapsinstitusjon kan ikke pålegges tjeneste i Heimevernet som vil hindre vedkommende i å utføre sin tjenesteplikt i de nevnte institusjoner.

§ 5-4. Utsettelse med heimevernstjeneste i fred

Utsettelse med heimevernstjeneste i fred kan gis:

- a) Når offentlig oppdrag eller verv vanskeliggjør utførelsen av tjenesten.
- b) I velferdsanliggender som studier, utdanning, sykdom i familien mv.
- c) I spesielle tilfelle hvor tjenesten vil medføre særlige økonomiske tap for vedkommende, unntatt de som kommer inn under ordningen med næringsbidrag og særskilt økonomisk hjelp.

- d) Når innkalling til tjeneste samtidig rammer en vesentlig del vernepliktige knyttet til samme bedrift skal det ved vurdering så vidt mulig tas hensyn til arbeidets art, f.eks. om det krever bestemte faglige kvalifikasjoner, og hvorvidt flere vernepliktige innen samme faggruppe kalles inn samtidig.

Heimevernstjeneste som ikke er avtjent på grunn av utsettelse, plikter heimevernssoldaten å ta igjen.

Søknad om utsettelse med tjenesten avgjøres av vedkommende områdesjef. Søknad behandles av områdeutvalg. Heimevernsdistriktssjefen er klageinstans.

Søknad om utsettelse med tjenesten skal være tilstrekkelig begrunnet og behørig attestert. Det skal godtgjøres at det vil falle lettere å utføre heimevernstjenesten senere.

§ 5-5. Godskriving av tjeneste i Heimevernet

Blir vernepliktige som har vært stilt til rådighet for Heimevernet overført for annen anvendelse, skal pliktig utført tjeneste i Heimevernet godskrives som utført ordinær tjeneste.

Frivillig tjeneste i Heimevernet godskrives ikke som ordinær tjeneste.

Ved beregning av utført tjeneste i Heimevernet legges følgende bestemmelser til grunn:

a) Sammenhengende tjeneste

Under sammenhengende tjeneste beregnes tjenestetiden som dager uten hensyn til varigheten av den faktiske daglige tjeneste.

b) Fritidstjeneste

Under fritidstjeneste anføres antall timer, og ved beregning av tjenestetiden omregnes den utførte tjeneste til dager à 8 timer.

§ 5-6. Sammenhengende tjeneste

Sammenhengende tjeneste er heimevernstjeneste som strekker seg over mer enn åtte timer og inntil det maksimale antall dager som årlig fastsettes av Kongen med Stortingets samtykke. I den sammenhengende tjenesten bør det normalt inngå en helg, lørdag og søndag, med mindre utdanningsmessige hensyn tilsier noe annet.

Heimevernstjenesten kan også pålegges avtjent over flere kortere treninger som til sammen ikke overstiger den maksimale tjenestetid som årlig fastsettes.

§ 5-7. Fritidstjeneste

Heimevernstjenesten kan av distriktssjef også pålegges avtjent helt eller delvis som fritidstjeneste dersom utdanningens art tillater det. Fritidstjeneste er heimevernstjeneste som utføres utenfor ordinær arbeidstid, kvelds- eller helgetjeneste og som ikke overstiger åtte timer pr. innkalling.

§ 5-8. Beordring til tjeneste utenfor Heimevernet

Beordring til tjeneste utenfor Heimevernet skal søkes begrenset til vedkommende heimevernsdistrikt. Personellet skal søkes tilbakeført til Heimevernet så snart det er mulig.

§ 5-9. Adgang til å pålegge heimevernspersonell tjeneste ved andre deler av Forsvaret

For opplæring til befal eller spesialist kan heimevernspersonellet beordres av Generalinspektøren for Heimevernet til å gjennomgå kurser ved andre deler av Forsvaret.

§ 5-10. Tjenesteplikt ved flytting eller fravær

Ved midlertidig flytting eller fravær av så lang varighet at den pliktige tjeneste ikke kan utføres på hjemstedet, plikter heimevernspersonellet å utføre tjeneste i fred og ved beredskap, mobilisering ved heimevernsavdeling på det sted hvor vedkommende oppholder seg.

Ved fravær som nevnt i første ledd plikter heimevernspersonellet å gi melding om flytting (jf. lovens § 24) til områdesjefen på hjemstedet.

Ved midlertidig flytting eller fravær som nevnt i første ledd skal heimevernspersonellet via heimevernsdistriktet beordres til å utføre sin tjeneste ved det område hvor vedkommende tar opphold.

Etter å ha mottatt heimevernsdistriktets beordring plikter heimevernspersonellet å melde seg til tjeneste for områdesjefen på oppholdsstedet.

Når vedkommende flytter tilbake, skal heimevernssoldaten på samme måte tilbakeføres for tjeneste ved sitt opprinnelige heimevernsområde.

§ 5-11. Tilleggstjeneste for heimevernspersonell

Tilleggstjeneste som følge av uforskyldt fravær fra pålagt pliktig tjeneste på grunn av sykdom, skade eller andre årsaker skal pålegges i den utstrekning det er nødvendig for at heimevernspersonellet skal få den tilstrekkelige opplæring for sin tjeneste ved mobilisering.

Tilleggstjenesten skal ikke pålegges utover det antall timer og dager som er forsømt.

Har fraværet fra tjenesten strukket seg over det vesentlige av ett eller flere utdanningsår, og det på grunn av fraværet ikke vil være mulig å la heimevernspersonellet gjennomføre nødvendig tilleggstjeneste som fritidstjeneste, eller under «oppsamlingstrening» i det utdanningsår fraværet opphører, kan heimevernsdistriktssjefen bestemme at pålegg om tilleggstjeneste helt eller delvis frafalles.

§ 5-12. Tilleggstjeneste ved ulovlig fravær

Tilleggstjeneste som følge av ulovlig fravær skal pålegges opptjent tilsvarende det antall timer og dager fraværet gjelder.

§ 5-13. Fravær grunnet støtte til sivile arrangementer

Fravær fra tjenesten som skyldes tjenestegjøring med hjemmel i heimevernsløven § 13, jf. § 16, skal ikke pålegges opptjent.

§ 5-14. Beslutning om tilleggstjeneste

Pålegg om tilleggstjeneste i henhold til § 8-1 fastsettes av heimevernsdistriktssjefen etter forslag fra områdesjefen. Avgjørelsen kan av vedkommende heimevernssoldat påklages til Generalinspektøren for Heimevernet.

§ 5-15. Tilleggstjeneste grunnet forsømmelighet i tjenesten

Tilleggstjeneste som følge av forsømmelighet i tjenesten avgjøres av Vernepliktsverket. Varigheten av tilleggstjenesten fastsettes etter samråd med Vernepliktsverket og Generalinspektøren for Heimevernet.

Tilleggstjeneste på grunn av forsømmelighet under tjeneste kan ikke under noen omstendighet pålegges med mer enn det antall timer eller dager som svarer til full årlig tjenestetid.

Tilleggstjeneste kan ikke pålegges på grunn av forsømmelighet under tjeneste etter heimevernslovens § 13, 2. punktum, jf. § 16.

Tilleggstjeneste på grunn av uforskyldt fravær i tjenesten kan pålegges både særskilt og i tillegg til opptjening av forsømt tjeneste.

§ 5-16. Opptjening av pålagt tilleggstjeneste

All pålagt tilleggstjeneste skal opptjenes så snart det er mulig, fortrinnsvis i samme utdanningsår.

I den utstrekning det ikke er praktisk og tjenestelig forsvarlig å gjennomføre tilleggstjenesten som fritidstjeneste, kan den pålegges som sammenhengende tjeneste i samsvar med lovens § 10, 1. ledd og de nærmere bestemmelser som er gitt med hjemmel i denne paragraf.

5-17. Utført tilleggstjeneste

Utført tilleggstjeneste i medhold av § 12 i loven medregnes ikke i den samlede ordinære tjeneste som er utført.

Kapittel VI. Heimevernets bistand til andre

§ 6-1. Bistand til sivile arrangementer

Anmodning om bistand til sivile arrangementer skal rettes skriftlig til områdesjefen i det aktuelle område. Områdesjefen skal, tjenestevei via distriktssjefen, fremsende en redegjørelse for saken med et begrunnet innstilling til avgjørelse til Generalinspektøren for Heimevernet. Generalinspektøren for Heimevernet avgjør saken i samråd med Forsvarets Operative Hovedkvarter.

Det skal gis en redegjørelse for oppdragets art med en oversikt over økonomi, og bruk av personell og utstyr. Redegjørelsen skal videre inneholde en vurdering av utdannings- og treningsmessige konsekvenser. I vurderingen skal nødvendige tiltak for å opprettholde personellet kompetanse tillegges betydelig vekt. Tjeneste til støtte for sivile arrangementer må ikke gå på bekostning av nødvendig militær utdanning og trening av heimevernspersonell.

De merutgifter som heimevernsavdelingen får som følge av bistand til sivile arrangementer, skal dekkes av den arrangør eller den organisasjon som anmodet om Heimevernets støtte.

§ 6-2. Bistand til politiet i fred

Heimevernets bistand til politiet i fred skal følge gjeldende instruks for forsvarets bistand til politiet i fred.

§ 6-3. Bistand ved naturkatastrofer eller andre alvorlige ulykker

Anmodninger om bistand fra Heimevernet for å avverge eller begrense naturkatastrofer eller andre alvorlige ulykker, skal følge gjeldende instruks om deltakelse i redningstjeneste.

Kapittel VII. Heimevernstjeneste i krig eller når krig truer

§ 7-1. Plikter i forbindelse med fremmøte under krig eller når krig truer

Under krig eller når krig truer, plikter heimevernspersonellet å være klar på kort varsel og slik forberedt at vedkommende kan yte den best mulige innsats.

Under krig eller når krig truer, skal heimevernssoldaten:

- a) Ha det personlige våpen med ammunisjon samt utlevert utstyr hos seg til enhver tid og ferdig pakket.
- b) Søke om permisjon for et hvert fravær fra hjem og arbeidssted.
- c) Ved permisjon eller fravær holdes nærmeste foresatte underrettet om oppholdssted og adresse der ordrer og meddelelser hurtigst og sikrest kan nå vedkommende.
- d) Ved permisjon eller fravær uoppholdelig melde seg til tjeneste så snart vedkommende vet at den avdeling vedkommende tilhører skal settes på krigsfot.
- e) Straks dersom vedkommende ikke kan nå frem til sin egen avdeling, melde seg ved nærmeste heimevernsavdeling.

Heimevernspersonell som ikke er tilgjengelig i henhold til varslingsplan ved innkalling når det er krig eller krig truer, vil bli varslet om å møte på oppsetningssted snarest mulig.

§ 7-2. Pålagt sammenhengende tjeneste og tjenesteplikt ved andre enheter

I krig eller når krig truer kan heimevernspersonell bli pålagt sammenhengende tjeneste etter bestemmelse av Forsvarets operative hovedkvarter. Personell kan avgis til sjefer for landforsvars-, sjøforsvars- og luftforsvarsenheter.

Sammenhengende tjeneste skal ikke være av lengre varighet enn nødvendig.

§ 7-3. Permittering i krig eller når krig truer

Det påligger Forsvarets operative hovedkvarter å meddele retningslinjer for permittering av heimevernsstyrkene til de sjefer som har den direkte kommando, og å føre kontroll med at de til en hver tid tjenestegjørende heimevernsstyrker er i samsvar med et rimelig behov.

§ 7-4. Gjennomføring av midlertidige permitteringer

Områdesjefen skal sørge for rimelig fordeling av oppdrag på heimevernsoldater dersom midlertidige permitteringer som nevnt i § 7-3, tas i bruk. Heimevernssoldater

som er gitt spesiell opplæring kan om nødvendig likevel pålegges å bli i stillingen selv om avdelingen er permittert.

Kapittel VIII. Avsluttende bestemmelser

§ 8-1. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft fra den tid Forsvarsdepartementet bestemmer. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 30. april 1999 nr. 431 til lov om Heimevernet.

II

Forskriften trer i kraft fra den tid Forsvarsdepartementet bestemmer.

III

Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 30. april 1999 nr. 431 til lov om Heimevernet.

Vedlegg:**INSTRUKS FOR RÅD, UTVALG OG NEMND I HEIMEVERNET (UTKAST)**

Korttittel:	Instruks for råd, utvalg og nemnd i Heimevernet
Sikkerhetsgradering:	Ugradert
Ikraftttredelse:	1. januar 2012
Hjemmel:	Forskrift til lov om Heimevernet av (dato) § xx
Ansvarlig fagmyndighet:	Forsvarsdepartementet
Gjelder for:	Forsvarsdepartementet med underliggende etater
Sist endret:	-
Emne:	Instruks for råd, utvalg og nemnd i Heimevernet

Kapittel 1. Fellesregler for råd, utvalg og nemnder i Heimevernet**§ 1-1. Formål**

Formålet med denne instruksen er å gi nærmere regler for råd, utvalg og nemnder som er etablert gjennom forskrift til lov om Heimevernet.

§ 1-2. Valg eller oppnevning av medlemmer og varamedlemmer

Det skal oppnevnes varamedlem for alle representanter i råd, utvalg og nemnder i Heimevernet.

Valg og oppnevning av medlemmer og varamedlemmer skal skje i henhold til likestillingloven § 21.

Hvis et medlem eller varamedlem dør eller løses fra vervet, velges eller oppnevnes nytt medlem eller varamedlem ved første anledning.

Et medlem eller varamedlem skal løses fra vervet straks dersom vedkommende slutter i den heimevernsavdeling eller organisasjon som vedkommende medlem eller varamedlem var valgt eller oppnevnt som representant for.

§ 1-3. Funksjonstid

Alle medlemmer og varamedlemmer skal velges eller oppnevnes for fire kalenderår om gangen. De skal gjøre tjeneste til nytt valg (oppnevning) har funnet sted, selv om funksjonstiden er utløpt.

Oppnevningstidspunktet for Landrådet, distriktsråd og områdeutvalg er fra 1. januar etter hvert stortingsvalg. For kommunale heimevernsnemnder er oppnevningstidspunkt 1. januar etter hvert kommunevalg.

Alle medlemmer og varamedlemmer skal gjøre tjeneste frem til ny oppnevning har funnet sted.

§ 1-4. *Begrensninger i råd, utvalg og nemnds oppgaver*

De enkelte råd, utvalg og nemnder kan ikke behandle en sak dersom dette vil være i strid med lov om forebyggende sikkerhetstjeneste.

§ 1-5. *Arbeidsutvalgets oppgaver*

Når et råd eller utvalg har et arbeidsutvalg, skal dette behandle rutinesaker og de saker som et samlet råd eller utvalg har gitt arbeidsutvalget fullmakt til å behandle.

Arbeidsutvalget gir melding til vedkommende råd eller utvalg om sine vedtak ved første anledning.

§ 1-6. *Lederens oppgaver*

Lederen innkaller til møte så ofte sakene gjør det påkrevd, når minst 1/3 av medlemmene krever det, eller den militære sjef, som har møteplikt i rådet eller utvalget krever det.

Lederen gjør rådets, utvalgets eller nemndas vedtak kjent for den instans eller person vedtakene er rettet til.

Lederen leder møtene.

§ 1-7. *Vedtak*

Råd og utvalg er vedtaksføre når halvparten av medlemmene er til stede ved avstemningen, og innkalling har skjedd innen den tidsfrist og på den måte Landsrådet fastsetter for de enkelte råd og utvalg.

Vedtak skjer med vanlig flertall. Ved stemmelikhet gjør lederens stemme utslaget.

§ 1-8. *Møtebok*

Alle råd, utvalg og nemnder skal føre møtebok.

Dersom møtereferatet ikke blir godkjent i samme møte, skal slik godkjenning være første post på neste møte.

Landsrådet for Heimevernet fastsetter hvem som skal ha referat tilsendt fra møter i Landsrådet, distriktsrådene og områdeutvalgene.

§ 1-9. *Utgifter*

Utgiftene til råd, utvalg og nemnder skal dekkes over Heimevernets budsjett.

Medlemmer tilkommer en godtgjørelse pr. møte- og reisedag tilsvarende Heimevernets kursgodtgjøring til menige.

For møter og annen reisevirksomhet pålagt av vedkommende råd, utvalg og nemnd, som skjer utenfor det tidsrom vedkommende medlem utfører pliktig eller frivillig heimevernstjeneste, tilkommer medlemmet også reise- og kostgodtgjøring på samme vilkår som for sivile tjenestemenn i Forsvaret.

§ 1-10. *Egne midler*

Råd, utvalg og nemnder disponerer selv pengemidler og materiell og utstyr som er fremskaffet utenom Heimevernets budsjett.

Dersom Generalinspektøren for Heimevernet finner det ønskelig og formålstjenlig kan også midler stilles til disposisjon over Heimevernets budsjett for tilsvarende anvendelse.

Kapittel 2. Regler for Landsrådet for Heimevernet

§ 2-1. *Rådets sammensetning*

Landsrådet for Heimevernet består av følgende medlemmer:

a) Ett medlem fra hver av disse organisasjoner:

- Det frivillige Skyttervesen
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
- Landsorganisasjonen i Norge
- Landsrådet for Norske barne- og ungdomsorganisasjoner
- Norges Bondelag
- Norges Fiskarlag
- Norges Idrettsforbund
- Norges Lotteforbund
- Kvinners frivillige beredskap
- Norges Røde Kors
- Norsk Folkehjelp
- Norske Kvinners Sanitetsforening

- Næringslivets Hovedorganisasjon

I tillegg kan Landsrådet vedta å invitere inntil to andre organisasjoner for hver oppnevningsperiode. Oppnevning av medlemmer skjer ved at Generalinspektøren for Heimevernet varsler organisasjonene, som sender sine forslag til medlemmer til Generalinspektøren. Denne gir meldingene samlet til Forsvarsdepartementet som foretar oppnevningen av medlemmene.

b) Ett medlem fra hvert av distriktsrådene, og ett medlem fra Sjøheimevernet.

c) En fast generalsekretær som er organisasjonsmessig tilknyttet Heimevernsstaben.

Leder og nestleder oppnevnes av Forsvarsdepartementet blant de av rådets medlemmer som representerer sivile organisasjoner. Generalinspektøren for Heimevernet avgir uttalelse i saken til departementet. Landsrådet avgir ikke uttalelse i saken.

§ 2-2. Landsrådets oppgaver

Landsrådet skal bistå med uttalelser, forslag og råd i alle viktige spørsmål som angår Heimevernet.

Landsrådet skal spesielt arbeide for å fremme samarbeidet mellom Heimevernet og det sivile samfunn.

Landsrådet skal uttale seg til departementet ved disponering til stilling som ny generalinspektør for Heimevernet.

Landsrådet velger ett medlem som sammen med leder og nestleder danner arbeidsutvalg. Rådet velger også varamedlem for dette medlem.

Arbeidsutvalget skal uttale seg ved tilsetting av generalsekretær.

§ 2-3. Generalinspektøren for Heimevernets ansvar overfor Landsrådet

Generalinspektøren skal minst en gang i året gi rådet skriftlig rapport om virksomheten i Heimevernet. Generalinspektøren skal holde rådet orientert om viktige saker av betydning for Heimevernet.

Generalinspektøren har møteplikt uten stemmerett når rådet eller arbeidsutvalg holder møter.

Generalinspektøren skal forøvrig bistå rådet i den utstrekning dette er nødvendig for at rådet skal få løst sine oppgaver på en tilfredsstillende måte.

§ 2-4. Annen møtedeltakelse i Landsrådet

Følgende personer kan også delta i rådets møter, men uten å ha stemmerett:

- Personell fra Heimevernsstaben dersom Generalinspektøren eller Landsrådet ønsker det.
- Andre personer som Landsrådet ønsker skal være til stede.

Kapittel 3. Regler for Distriktsråd i Heimevernet

§ 3-1. Sammensetning

Distriktsråd for Heimevernet består av følgende medlemmer:

a) Ett medlem fra hver av disse organisasjoner:

- Det frivillige Skyttervesen
- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
- Landsorganisasjonen i Norge
- Norges Idrettsforbund
- Norges Lotteforbund
- Kvinners frivillige beredskap
- Norske Kvinners Sanitetsforening
- Næringslivets Hovedorganisasjon

Oppnevning av disse medlemmer skjer ved at Landsrådet for Heimevernet varsler hovedorganisasjonene. Hovedorganisasjonene sørger for at medlemmer oppnevnes og gir melding om dette til Landsrådet som underretter heimevernsdistriktene og distriktsrådslederne. Etter anmodning fra distriktsrådet kan inntil fire andre organisasjoner innenfor heimevernsdistriktets grenser inviteres til å delta i oppnevningsperioden. Organisasjoner som bidrar til samvirke mellom Heimevernet og det sivile samfunn lokalt skal prioriteres ved deltakelse. Kontakten med disse organisasjonene gjøres av heimevernsdistriktet i samråd med distriktsrådet.

Omfatter et heimevernsdistrikt helt eller delvis flere fylker kan vedkommende distriktsråd med 2/3 flertall vedta at en eller flere av organisasjonene gis to medlemmer.

b) Minimum fem og maksimum ti medlemmer fra heimevernsdistriktets områdevalg. Distriktssjefene skal ved slutten av hver landsrådsperiode samle distriktets utvalgsledere for å velge representanter til distriktsrådet.

c) Minimum ett medlem valgt av og blant utvalgslederne fra andre avdelinger som ikke inngår i områdeutvalget. Distriktssjefen innkaller til møte hvor valget skjer.

d) Ett medlem valgt av og blant heimevernsdistriktets ungdomsledere. Distriktssjefen innkaller til møte hvor valget skjer.

Distriktsrådets medlemmer og varamedlemmer må normalt ha bopel innen heimevernsdistriktets grenser.

§ 3-2. Distriktsrådets oppgaver

Distriktsrådet skal bistå med uttalelser, forslag og råd i alle viktige spørsmål som angår Heimevernet innen heimevernsdistriktet.

Distriktsrådet skal spesielt arbeide for å fremme samarbeid mellom Heimevernet og det sivile samfunn innen heimevernsdistriktet.

Er en sak av stor prinsipiell betydning, eller vedrører den flere heimevernsdistrikter eller hele Heimevernet, skal rådet sende saken til Landsrådet for Heimevernet.

Distriktsrådet velger selv leder, nestleder og sekretær. Disse danner rådets arbeidsutvalg. Distriktets landsrådsrepresentant deltar i tillegg på arbeidsutvalgets møter dersom vedkommende ikke er valgt til et av de nevnte verv. Rådet velger også varamedlem til arbeidsutvalget.

Distriktsrådets arbeidsutvalg skal uttale seg ved tilsetting eller beordring av ny distriktssjef.

Distriktsrådet velger et medlem med varamedlem til Landsrådet for Heimevernet blant de av medlemmene som representerer heimevernsområdene i distriktsrådet. Sjøheimevernskommandoen velger ett medlem og ett varamedlem til Landrådet for Heimevernet. Medlem og varamedlem skal komme fra hver sin sjøheimevernsgruppe (nord og sør). Heimevernsungdom kan ikke velges som medlem til Landsrådet for Heimevernet.

§ 3-3. Distriktssjefens ansvar overfor Distriktsrådet

Distriktssjefen gir melding til distriktsrådets leder om hvem som er valgt som heimevernspersonelletets representanter til rådet.

Distriktssjefen skal minst en gang i året gi distriktsrådet skriftlig ugradert rapport om virksomheten i Heimevernet for sitt distrikt. Denne rapporten kan inngå i distriktets årsrapport til heimevernsstaben. Distriktssjefen skal holde rådet orientert om viktige saker i distriktet av betydning for Heimevernet. Vedkommende skal holde distriktsrådet skriftlig eller muntlig orientert om viktige saker Heimevernet i distriktet av betydning for.

Distriktssjefen har møteplikt uten stemmerett når rådet, eller dets arbeidsutvalg, holder møter.

Distriktssjefen og distriktsstaben skal for øvrig bistå rådet i den utstrekning dette er nødvendig for at rådet skal få løst sine oppgaver på en tilfredsstillende måte.

§ 3-4. *Annen møtedeltakelse i Distriktsråd*

Personell fra distriktsstaben kan delta uten stemmerett i rådets møter når distriktssjefen eller rådet ønsker det.

Følgende kan delta uten stemmerett i rådets møter:

- Generalinspektøren for Heimevernet eller en representant for denne.
- Ett medlem fra Landsrådets arbeidsutvalg eller Landsrådets generalsekretær.
- Inntil tre områdesjefer som har avdeling innenfor heimevernsdistriktets grenser.
- Andre personer som rådet ønsker skal være til stede.

Kapittel 4. Regler for områdeutvalg for Heimevernet

§ 4-1. *Sammensetning*

Områdeutvalget skal ha minst tre, maksimalt ti medlemmer.

Heimevernsområdets størrelse og antallet avdelinger i området skal være retningsgivende ved fastsettelse av medlemstallet. Medlemstallet fastsettes av områdets personell etter samråd med områdesjefen.

Valget av områdeutvalgets medlemmer skal skje av og blant personellet når området er inne til tjeneste. Dersom heimevernsområdet ikke er inne til tjeneste det året valg skal avholdes gjelder fellesbestemmelsene i kapittel 1.

§ 4-2. *Områdeutvalgets oppgaver*

Utvalget skal bistå med uttalelser, forslag og råd i alle viktige spørsmål i området som angår Heimevernet. Slik bistand skal utvalget gi områdets personell, områdesjefen, den kommunale heimevernsnemnd, distriktsrådet og distriktssjefen, når disse ber om det, eller utvalget selv finner det nødvendig med slik bistand.

Utvalget velger selv blant utvalgets medlemmer leder, nestleder og sekretær. Disse utgjør områdeutvalgets arbeidsutvalg. Det velges også varamedlem til arbeidsutvalget.

Arbeidsutvalget skal spesielt:

- arbeide for at heimevernsområdet har tilstrekkelig antall kvalifisert befal og spesialister, og skal uttale seg ved uttak av aspiranter, beordringer eller beskikkelser innen området.
- drøfte formen for eventuell refselse, og uttale seg om skyldforholdet i disiplinærsaker som områdesjefen forelegger utvalget. Når slike saker sendes høyere myndighet skal utvalgets syn følge saken.
- Vedtak skal føres i egen møtebok som bare områdesjefen og den kommunale heimevernsnemnd har krav på å få se.

§ 4-3. *Områdesjefens ansvar overfor områdeutvalget*

Områdesjefen skal samle områdets personell når de er inne til tjeneste, slik at de får valgt medlemmer til områdeutvalget.

Områdesjefen skal, så snart områdeutvalget er valgt, kalle det inn til konstituerende møte der vedkommende orienterer om utvalgets oppgaver. Områdesjefen skal snarest gi melding til distriktssjef/sjøheimevernsgruppesjef om hvem som er valgt.

Områdesjefen skal holde utvalget eller dets leder skriftlig eller muntlig orientert om viktige saker av betydning for området.

I alle disiplinærsaker skal områdesjefen normalt innhente arbeidsutvalgets syn før vedkommende avgjør saken. Gjør særlige forhold det nødvendig å avgjøre saken uten at arbeidsutvalgets uttalelse innhentes, skal områdesjefen orientere arbeidsutvalget om saken ved første anledning.

Områdesjefen og områdestaben skal for øvrig bistå områdeutvalget og dets arbeidsutvalg i den utstrekning dette er nødvendig for at de skal få løst sine oppgaver på en tilfredsstillende måte.

§ 4-4. *Annen møtedeltakelse i områdetutvalg i Heimevernet*

Områdesjefen har møteplikt uten stemmerett ved møter i områdeutvalget og dets arbeidsutvalg.

Ved slike møter kan også annet personell innen området delta uten stemmerett dersom vedkommende utvalg og områdesjefen begge er enige om at de skal få være til stede.

Kapittel 5. Regler for kommunal heimevernsnemnd i Heimevernet

§ 5-1. *Sammensetning*

Kommunal heimevernsnemnd i Heimevernet består av følgende medlemmer:

- to medlemmer oppnevnt av kommunestyret
- ett medlem fra den lokale politimyndighet

Nemnda velger selv leder og sekretær blant nemndas medlemmer.

§ 5-2. *Nemndas oppgaver*

Nemnda representerer de sivile myndigheter i kommunen og skal fremme samarbeidet mellom disse og heimevernsområdene i kommunen.

Nemnda kan på eget initiativ uttale seg i saker av spesiell viktighet for Heimevernet når nemnda anser dette nødvendig.

Nemnda skal behandle saker om opptak av personell til frivillig tjeneste i Heimevernet etter forskriften kapittel III. Ved behandlingen av slike saker skal vedkommende områdesjef delta. Hvis det av praktiske årsaker ikke er mulig at denne deltar kan nestkommanderendeområdesjef i heimevernsdistriktet representere vedkommende.

Ved tilsetting av områdesjef skal nemnda uttale seg om søkere som er bosatt innenfor den eller de kommuner nemnda representerer. Dette kan fravike dersom godkjenning har funnet sted tidligere.

Det skal føres møtebok hvor nemndas vedtak inntas. Møtebokens innhold skal bare gjøres kjent for de som har tjenestelig behov for dette, eller som beslutningen direkte gjelder. Når nemnda ikke er samlet til møte, oppbevares møteboken normalt hos politiets representant.

§ 5-3. *Områdesjefens ansvar overfor heimevernsnemndene*

Områdesjefen skal delta i nemndas møter som rådgiver når nemnda behandler saker nevnt under forskriften pkt. III c). Områdesjefen skal for øvrig delta når nemnda spesielt har anmodet om dette. Områdesjefen skal holde nemnda orientert om viktige saker som angår nemndas arbeid.
